

قره قل

قره قل نام نسل گوسفندی است که داری پوست مرغوب بوده شهرت جهانی دارد. موهای پوست این گوسفند بشکل حلقه حلقه برنگهای مختلف میباشد. گوسفند قره قل در هوای خشک و دشتهای کم آب توافق داشته در شرایط گرمهای ۴۵ درجه سانتی گراد در تابستان و منفی ۳۰- درجه در زمستان مقاومت دارد.

این حیوان از قرن ۱۴۰۰ قبل میلاد به اینسو شناخت گردیده مورد استفاده بشر قرار دارد. نام گوسفند قره قل از نام جوی است که در شهرک قره قل ولایت سرخان دریا ازبکستان قرار دارد گرفته شده است. در زبان ازبکی قره به معنی سیاه و قل جوی را میگویند. در داخل این شهر جوی بزرگ مملو از لوش ولای سیاه در جریان است. به همین لحاظ این شهر را بنام قره قل یا سیاه جوی مینامند. چوچه این حیوان بالاثیر تغییرات جنتیکی در شهرک قره قل [قره قل] بدنیا آمده است بدین اساس نام این گوسفند از محل پیدایش آن نام گذاری شده است. این نسل بعداً بطرف سائر کشورهای آسیای مرکزی افغانستان ایران کشانیده شده در همان مناطق توافق نموده است. تربیه قره قل در یک کشور آفریقائی بنام نامیبیا نیز صورت میگیرد که در قرن ۲۰ توسط جرمنها غرض تولید پوست انتقال شده است. از پوست این حیوان کلاه پوستین پوستینچه بالا پوش ساخته می شود. افغانستان پس از قالدین پسته بزرگترین منبع صادرات این پوست بوده سالانه در حدود ۵۰-۱۶ میلیون دالر ازین مدرک عواید در آمد دارد. زیاده خریداران این پوست کشور انگلیس، دانمارک و فنلند و چین می باشد. از پوست قره قل چندین شکل کلاه ساخته می شود؛ که هر کدام ان نمایندگی از فرهنگ همان ملت می نماید. قیمت یک پوست عادی بدون آش از ۱۰-۵۰ دالر میباشد. قیمت یک پوست قره قل در خارج از ۲۰۰ الی ۱۶۰۰ دالر میباشد.

تربیه گوسفند قره قل

گوسفند در هوای خشک تربیه شده از آن پوست خوب بدست می آید . در هوای مرطوب پوست خوب نمی دهد. افغانستان دارای ۸,۷ میلیون گوسفند میباشد از جمله یک میلیون آن قره قل می باشد.

تجارت قره قل

شغل کاروبار و تجارت قره قل یکی از مشاغل اصلی مردمان افغانستان بوده از سالیان خیلی درازی است که مردمان قندوز بلخ جوزجان سمنگان اندخوی به این شغل دست داشته تجارب کافی دارند. طور اوسط افغانستان سالانه ۵۰۰ هزار جلد صادرات دارد.

تاریخچه استفاده و تجارت پوست قره قل در افغانستان

مردم ازبیک و ترکمن شمال افغانستان از قرن‌ها به اینطرف غرض گرم نگاهداشتن سر از پوست قره قل برای خود کلا می ساختند . تا آنکه در قرن ۱۸-۲۰ در میان مامورین دولت به عوض لنگی مروج یافت . امیر حبیب اله نادرخان ظاهرخان و داود خان نیز از این کلا در سفر و حضر استفاده مینمود.

در قرن ۱۹ و ۲۰ پوست قره قل علاوه بر استفاده داخلی صادرات به هند بریتانیا داشت. شاه امان اله و ملکه ثریا در ایام سفر از محصولات قره قل استفاده نموده بدین ترتیب به جهان معرفی قره قل را نمودند. در زمان ظاهر خان تجارت پوست قره قل به انگلیس و امریکا راه یافت . در سال ۱۳۱۲ هـ ش دولت افغانستان امتیاز تجارتي قره قل را به سوداگران داخلی اعطا نمود و برای اولین بار پوست قره قل ذریعۀ بانک ملی که توسط عبدالمجید خان زابلی منحیث نخستین بانک خصوصی در افغانستان در سال (۱۳۱۲) ایجاد گردیده بود ، به بازار لندن عرضه گردید. در سال ۱۳۱۷ شرکت عمومی قره قل تأسیس گردید ، یک سال بعد آن یعنی ۱۳۱۸ در شهر نیویارک مؤسسه بنام «افغان تریدنگ کمپنی» ایجاد گردید و توسط این شرکت مال التجارة افغانی بشمول قره قل عرضه میگردد. در سال ۱۳۲۱ هجری خورشیدی افغانستان به ایالات متحده امریکا به ارزش ۲ میلیون دالر پوست قره قل صادر نمود که از عواید همچو منابع در پروژه های بزرگ انکشاف زراعتی و انکشاف حوزه

دریای هلمند استفاده بعمل آمد. بدین ترتیب فروش پوست قره قل در جمله عواید مهم ملی ما محسوب گردید. پس از آغاز جنگ های داخلی، دسترسی تجار افغان به بازار های بزرگ نیویارک و لندن جایگاه پست قره قل در آنجا بازار گرم داشت و از آن در ساختن کلا، شال ها و بالا پوش های قشنگ استفاده میشد، قطع شد. دو دهه جنگ های داخلی نیز باعث از بین رفتن شبکه حکومتی پرورش قره قل در صفحات شمال کشور گردید و صادرات این محصول به پائین ترین حد آن یعنی به تعداد ۲۰۰ هزار پوست در سال کاهش یافت. این نابسامانی ها در کنار کمپاین های جهانی علیه کشتار بی رحمانه حیوانات جهت استفاده پوست شان، بر تجارت قره قل نیز تاثیر گذار بود. اکثر باشندگان خارج زمانیکه خبر شدند که چوچه گوسفند قره قل در بطن مادر کشته میشود از خرید این پوست مبادرت ورزیدند.

با توجه به تلاش های احیا دوباره این تجارت باستانی و تقاضای خریداران این محصول، دولت جمهوری اسلامی افغانستان به مالداران امر کرده است تا از ذبح گوسفند های باردار الی تولد طبیعی خود داری کنند. مالداران از این تصمیم دولت استقبال نمودند. اکثر قصابان شمال افغانستان از کشتن بره قره قل ابا می ورزند قصابان عقیده دارند کسیکه بره را در بطن مادرش می کشد اولاد خودش کور یا شل بدنیا می آید چنین واقعه نیز تکرار شده است. یکی از تجار قره قل میگوید: "مردم گوسفندان قره قل را بخاطر می کشند تا زندگی شان را رونق داده و دیگر گوسفندان شان را نگهداری نموده بتوانند." وی علاوه نمود: "مالداران ثروتمند ترجیح میدهند که گوسفندان شان ذبح نشود. آنها مواشی خود را برای فروش به قیمت خوب نگهداری میکنند." بصورت عموم کاهش قیمت پوست قره قل نشان می دهد که پیام دولت جمهوری اسلامی افغانستان به تمام مردم رسیده است. بر اساس گفته های مالداران در منطقه دولت آباد اکنون در بازار ها پوست کوچک قره قل بین قیمت ۱۰۰۰ الی ۳۰۰۰ افغانی و پست قره قل کلان بین ۴۰۰۰ الی ۶۰۰۰ افغانی بفروش میرسد. دسترسی به چراگاه سبز بالای تولید پوست اثر داشته مالداران از گوسفندان خود برای تجارت قره قل استفاده نخواهند ننموده بلکه آنان را بیشتر برای بدست آوردن گوشت نگهداری می نمایند. با وجود این محصولات دولت افغانستان توجه به صادرات قره قل داشته سالانه صادرات دارد. در جهان از پوست قره قل کلاهای زیادی با مدل های مختلف ساخته میشود که ذیلاً بشما معرفی می گردد.

استراخانی

در روسیه آذربایجان ایران ترکیه بشکل مدور قاق و بلند ساخته می شود؛ که قات نمی شود. ازین کلاه قطعات نظامی نیز استفاده می نمود. روسها این کلا را [کره کل پهباخ] می نامند.

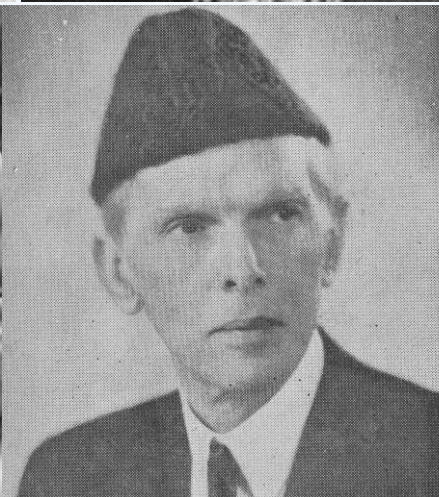
کلا تقری

در شمال افغانستان و تمامی کشورهای آسیای میانه در بین ملیت ترکمن ازبک و تاجیک معمول بوده این کلا بشکل گیرد قد کوتاه ساخته می شود؛ که بنام کلا بزکشی نیز یاد می شود.

کلاه قره قلی

این کلاه قات می شود. زیاده در افغانستان مروج است. سالها قبلاً کارکنان دولت کلاه قره قلی و عوام لنگی می پوشیدند. فعلاً صرف در میان عوام وجود دارد. در مرکز شهر کابل بازار است مملو از چندین دکان که صرف دوختن کلاه و بالاپوش قره قل را مینمایند. بنام کلاه دوزان یاد می شود. در زمان طالبان پوشیدن این کلاه ممنوع قرار داده شده بود. باید همه لنگی می پوشیدند. بدین منظور صارات کم داشت. این نوع کلاه را فعلاً حامد کرزی رئیس جمهور افغانستان استفاده می نماید. پوشیدن این کلا در میان سیاستمداران سراسر دنیا مروج است.

قرغزی

این کلاه بشکل مخروطی ساخته می‌شود. در ساختن این کلاه نیمه پوست قره قل کار می‌شود.

نیم دایره).

در میان مردم روس استفاده دارد. این کلاه قات می‌شود.

۶. شیپو قرقل

در اروپا بشکل کلا شیپوزنانه ساخته می‌شود؛ که علاوه بر شیپو انواع مختلف بالاپوش کرتی و واسکت ساخته می‌شود.

نوع کلا قرقلی است که در هوای سرد نظامیان روسی به سر می نمایند.

قبلاً یادآوری نمودیم که در میان هزار پوست یک پوست آن طبیعتاً سور میبیراید؛ که این پوست سور خیلی ها قیمتی می باشد. زمانیکه آلمانها از کیفیت و کمیت پوست سور آگاه شدند. چندبره که پوست سور داشت از افغانستان برده تحت تحقیقات قرار دادند. انها چون آراسته به علم و تکنالوجی بودند. موضوع نسل سور را کشف و نسل گیری جدید کردن. چندگوسفند از نسل سور را در چندکشور که نزدیک به آب و هوای افغانستان بود تربیه نموده بالاخره این تجارب درکشور نامیبیا نتیجه خیلی خوب داد. درنامیبیا تمامی پوست سور برنگ سیاه تولید گردیده ۱۰۰ پوست نامیبیایی مساوی به ارزش ۱۰۰۰ پوست افغانی است.

آش دادن پوست

مرحله سخت و دشوار این پوست آش کاری است. پس از اینکه بره نوزاد تولد شد. بسرعت او را کشته و پوست انرا جدامی کنند. دلیل ان اینست که حلقهای موی بره بالا نرود. هر قدر موی یا پشم چسپیده و باز نا شده باشد به همان اندازه قیمت می باشد. در بسیاری موارد قبل از تولد مادر او را قصابی نموده و بره انرا در بطن مادر از بین می برند تا جنسیت بهتر را بدست آرند. سپس هر پوست را نمک یا شوره زده به مدت یک روز سربسر می مانند تا تارهای پشم خوب بخوابت. روز فردا پوستها را در آفتاب می گذارند تا خشک شود. سپس مرحله آش کاری آغاز می شود. طوریت که پوست را برای مدت ۱۸ تا ۲۰ روز نمک و اب جو زده در میان پوست گاو می پوشانند. درین مرحله پوست باید مرطوب نگه داشته شود. و اب جو را بخاطر نرم نگهداشتن پوست می پاشند تا پس از خشک شدن پوست نرم باقی بماند. سپس مرحله خرخره و تک تک شروع می شود. طوریت پوست را از میان پوست گاو بیرون کشیده تراش کاری و می شوند و در آفتاب خشک می کنند. سپس پوست را می تکانند. یعنی با چوپ خورد پوست را می کوبند. مقصد از تکاندن بیرون کشیدن پشم های جدا شده در روی پوست و نرم کردن پوست می باشد. سپس قسمت های ناقص قیچی می شود. پس از قیچی مرحله سورت بندی آغاز می شود. درین مرحله شخص خیلی متجرب پوستها را مطابق نورم بین المللی سورت بندی نموده در کارتن ها غرض صادر آماده می شود.

کمیت و کیفیت پوست قره قل درجه است

حلقه های مو یا پشم پرگل نازک محکم حلقوی و چسپیده با پوست باشد. رنگ سیاه و کبوت پوست قره قل قیمت زیاده دارد نسبت به رنگ اشتری و خاکستری. یعنی رنگ سیاه درجه اول رنگ کبوت درجه دوم رنگ خاکستری درجه سوم و اشتری درجه چهارم قیمت دارد؛ ولی هر کدام ازین رنگها از خود جنسیت های مختلف دارد که تغیر در سورت نیز وارد می کند. معمولاً بره که در بطن مادر اند. پوست خوب دارند. خوبترین و قیمت ترین پوست را بنام [سور] می نامند که پشم هموار در روی پوست دارد؛

که در هر ۱۰۰۰ بره یک بره ان پوست سور می‌داشته باشد. مردم شمال افغانستان پوست قره قل را [تقر] می‌گویند. پوست را که مرغوب نباشد. برای خودکلاه گیرد می‌سازند که بنام کلاه تقری یاد می‌گردد؛ که مردم جنوب افغانستان انرا کلاه بزکشان می‌گویند. در افغانستان شرکتهای زیاد صادر کننده پوست وجود دارد. در چوکات شورای وزیران ریاست قره قل اداره کننده صادرات پوست می‌باشد. در سال ۲۰۰۶ افغانستان توانسته است بتعدادیک میلیون پوست قره قل را صادر کند و از ان ۵۰ میلیون دالر عواید بدست آورد.

مرحله آش دادن برای ۲۰ روز

خشک نمودن پوست

۳ منبع

کتاب شناسنامه افغانستان نوشته بصیر احمد دولت آبادی در مورد تربیه و پوست قره قل صفحات ۱۰۶-۱۱۰ سال چاپ ۲۰۰۳.

ویکی پیدیا انگلیسی

#گوسفند قره قل karakul sheep

#کلاه قره قلی karakul hat

کلاه بزکشی [File:Buzkashi Game.jpg] Buzkashi hat

اعلامیه سازمان حقوق بشر در آمریکا در مورد گوسفند قره قل و قتل ان PDF

http://www.humanesociety.org/assets/pdfs/fur/karakul_report.pdf

۴ پیوند به بیرون

معلومات عمومی به ارتباط حیوانات اهلی افغانستان. - گوسفن قره قل

افغانستان و پوست قره قل نوشته ظاهر اضطرابی و قیوم بابک

تجارت پر سود پوست بره در افغانستان نوشته هارون نجفی زاده